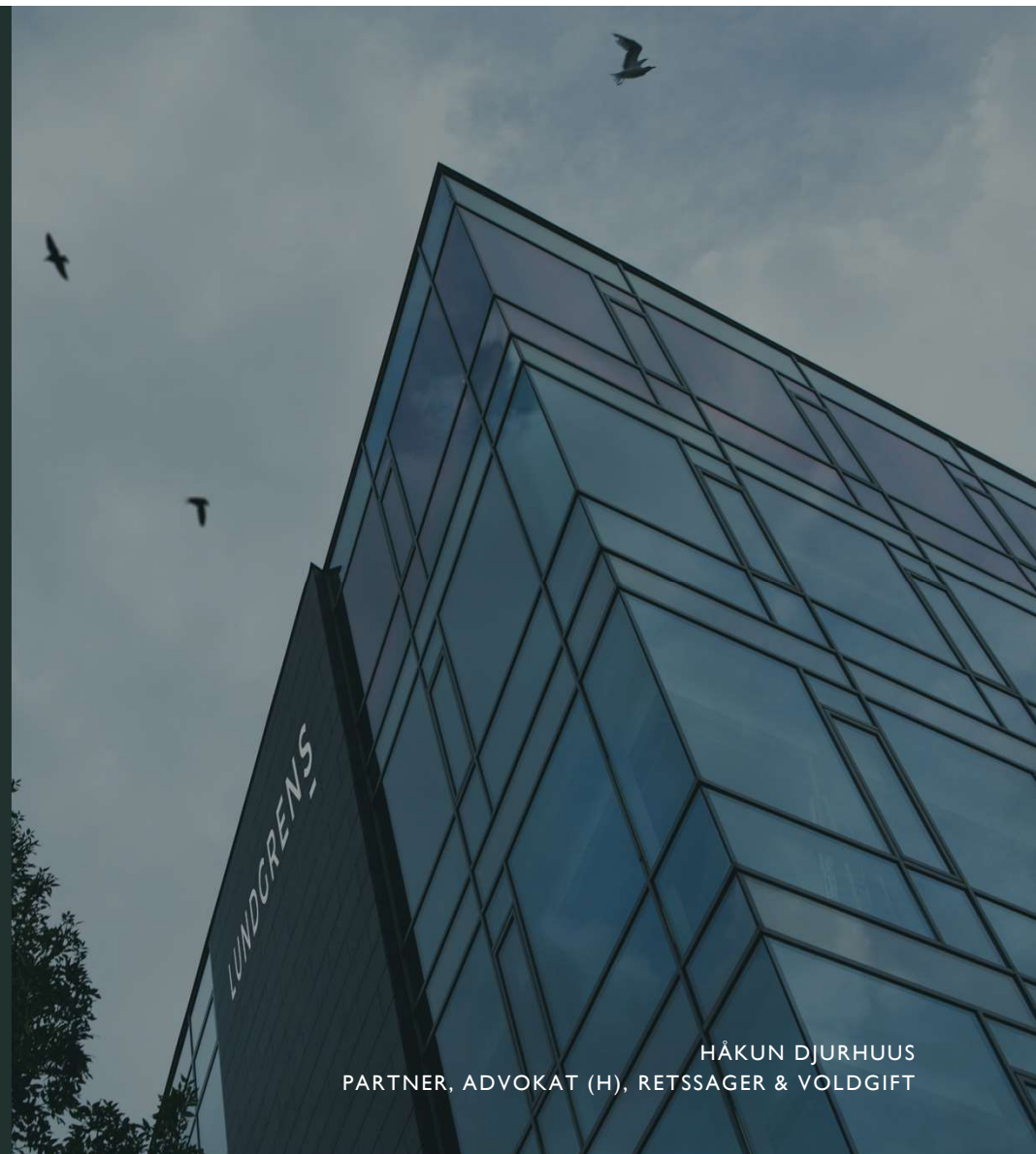

FORVALTNINGSRET OG SENESTE NYT OM GÆSTEPRINCIPPET

DANSKE MILJØADVOKATER
19. MAJ 2022

LUNDGRENŞ

HÅKUN DJURHUUS
PARTNER, ADVOKAT (H), RETSSAGER & VOLDGIFT

A portrait of Håkun Djurhuus, a middle-aged man with short grey hair, wearing glasses, a dark suit, a white shirt, and a patterned tie. He is looking directly at the camera with a slight smile.

Håkun Djurhuus

Partner, Advokat (H) - Retssager & Voldgift

Håkun Djurhuus

- Formand for Regeringens Ekspropriationsudvalg (2017-2018)
- Offentligt beskikket ekspertmedlem af Energiklagenævnet
- Ministerudpeget medlem af Miljøministeriets Ekspertpanel for forenkling af den danske miljø- og naturlovgivning
- Medlem af Dansk Industris Miljøudvalg og Miljølovspanel
- Medlem af Danske Advokaters Miljøretsudvalg
- Medlem af Advokatrådets Lovudvalg, Det Miljøretlige Panel
- Bestyrelsesmedlem i Danske Miljøadvokater
- Rådgiver om og har ført et stort antal retssager om miljøretlige emner (blandt andet Bilka-dommene)

DET LEDNINGSRETTLIGE GÆSTEPRINCIP – 19.MAJ 2022

DISPONERING:

- Introduktion til det ledningsretlige gæsteprincip – **25 min.**
- Gennemgang af Højesterets dom vedr. Aalborg Kloak – KT – **25 min.**
- Højesterets dom vedr. Holstebro Motorvejen ved ASKV - **25 min.**
- Højesterets dom vedr. Krigers Flak ved JSH – **25 min.**
- Opsamling, perspektivering og diskussion af de tre domme ved DJUR – **45 min.**

OVERSIGT OVER HØJESTERETSDOMME VEDR. DET LEDNINGSRETTLIGE GÆSTEPRINCIP – FRA 2006 OG FREM TIL I DAG

1. **U.2006.1391H** – Vejlovens gæsteprincip/støjafskærmning langs offentlig vej
2. **U.2007.3009H** – Etablering af togstation – sammensat anlægsprojektarbejder både vedr. vej og bane – anlægsmyndigheden kunne påberåbe sig vejlovens gæsteprincip (på daværende tidspunkt § 106). Vejlovens gæsteprincip fandt anvendelse også for så vidt angår banearbejder.
3. **U.2009.2978H** - Udvidelse af motorring M3 – succession efter ekspropriation. Tvist om hvorvidt ledninger fortsat var omfattet af gæsteprincippet også efter ekspropriationen – vejlovens § 106. Taks og Landsretten fandt, at gæsteprincippet ikke længere var gældende efter ekspropriationen. Højesteret fandt, at eksproprietanten var succederet i tidligeres ejers rettigheder og forpligtelser ifb. med overdragelse af ejendommen. Der var ikke grundlag for at indskrænke gæsteprincippet som følge af, at ledningen før erhvervelsen lå i et areal, som ikke var vejareal.

- FORTSAT

4. **U.2010.570H -** Ejeren af ledninger i kommunal vejbro over rørunderføring af vandløb kunne ikke kræve erstatning for udgifterne ved omlægning af ledningerne ifb. med udvidelse af røret – sagen om Faunapassagen. Ledningsejerne gjorde gældende, at arbejdet var udtryk for varetagelse af miljøhensyn og ikke af vejformål. – sag om hvorvidt de ledningsarbejder ifb. med etablering af Faunapassagen var omfattet af vejlovens gæsteprincip. Denne sag var en af flere sager om, hvorvidt vejlovens gæsteprincip fandt anvendelse.
5. **U.2015.2854H -** *”Vintapperrampen”*
Denne dom er skelsættende i forhold til sin definition af det ledningsretlige gæsteprincip. Sagen blev afgjort med dissens (3-2). Afgørelsen fastlægger endvidere en loyalitetspligt som hvilende på lodsejer.
6. **U.2017.75H -** Forsyningselskab og kommune indgik i relation til anlægsprojekt en aftale om fravigelse af gæsteprincipet til skade for Banedanmark. Fravigelsen blev aftalt i ond tro. Indgåelsen af aftalen, der blev lyst som servitut, tilsidesatte grundsætningen om saglig forvaltning. Servitutten om fravigelse af gæsteprincipet blev tilsidesat af Højesteret som ugyldig.

- FORTSAT

- 7. U.2017.1536H -** Metrosagen – spørgsmålet om, hvorvidt nødvendige ledningsarbejder ifb. med etablering af metroforbindelse/cityringloven, var omfattet af vejlovens gæsteprincip, som der direkte var henvist til i forarbejderne til cityringloven (§ 7, stk. 5). Sagen var på det administrative plan behandlet af Ekspropriationskommissionen og Taksationskommissionen. Spørgsmålet om, hvorvidt der var tale om et ”*sammensat anlægsprojekt*” blev behandlet ifb. med sagen. Det samme gjorde spørgsmålet om betydningen af, hvorvidt det har nogen retlig betydning, om en sag er omfattet af vejlovens lovfæstede gæsteprincip, henholdsvis ulovfæstede grundsætninger vedr. gæsteprincippet. Højesteret stadfæstede landsrettens dom iht. de af landsretten angivne præmisser. Ved dommen fastholdt Højesteret højesterets tidligere definition af gæsteprincippet.
- 8. U.2021.3471H -** Ledninger der forløb gennem en ejendom – over jorden – og forsynede en række naboejendomme med strøm. Højesteret fandt, at gæsteprincippet ikke fandt anvendelse.

-000-

- 9. 10. 11** De tre højesteretsdomme, som mine kolleger netop har gennemgået.

DYNAMISK DEFINITION AF "GÆSTEPRINCIPPET"

Østre Landsret i U.2854H (Vintapperrampe-sagen):

"Det er i retspraksis antaget, at der gælder et gæsteprincip, der indebærer, at ledningsejeren, som "gæst" skal bekoste ledningsarbejder, der er nødvendiggjort af arealejerens ændrede benyttelse af det areal, hvor ledningen er anbragt. Dette princip anvendes som en udfyldende regel, hvor der uden vederlag er givet tilladelse af arealejeren til en forsyningsvirksomhed til at anbringe en ledning på ejendommen."

I samme sag definerede Højesteret gæsteprincippet som følger (3 dommere af 5):

"Gæsteprincippet bygger på den ordning, at arealejeren, der giver en ledningsejer tilladelse til at anbringe en ledning på arealet, og som forpligter sig til at beskytte ledningen, bevarer retten til at ændre anvendelsen af arealet, selvom dette måtte indebære, at ledningen må flyttes. Gæsteprincippet er en udfyldende regel, som finder anvendelse, hvor andet ikke er aftalt. En fravigelse af dette princip kan være byrdefuldt for arealejeren og må forudsætte klare holdepunkter. Bevisbyrden for, at der er aftalt fravigelse, må derfor påhvile ledningsejeren. Når arealejeren ikke har modtaget vederlag, må aftaler om anbringelse af ledninger på et areal som udgangspunkt undergives en indskrænkende fortolkning i lighed med gaveløfter."

ER DE TRE SENESTE HØJESTERETSDOMME UDTRYK FOR EN ”KOVENDING” FRA HØJESTERETS SIDE?

På hvilken måde vil den fremtidige regulering af sager om gæsteprincippet blive påvirket af de seneste tre højesteretsafgørelser?

Fraviger Højesteret ved sine nyeste afgørelser Vintapperrampe-dommens definition af gæsteprincippet?

Har det nogen selvstændig retlig betydning, hvorvidt der er tale om sager omfattet af vejlovens lovfæstede gæsteprincip?

LUNDGREN

DEBAT OM PRÆJUDIKATVIRKNINGEN AF DE SENESTE TRE HØJESTERETS DOMME